

Διπλωματική εργασία

**Διερεύνηση της αντιλαμβανόμενης εμπλοκής γονέων στον
αθλητισμό από τους αθλητές και τους γονείς τους**

Υπεύθυνος Καθηγητής

Γούδας Μάριος

Της φοιτήτριας Λαζοπούλου Βασιλικής-Βαρβάρας του Κωνσταντίνου

Τρίκαλα

Ιούνιος 2007

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 5596/1

Ημερ. Εισ.: 10-10-2007

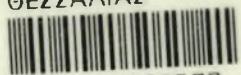
Δωρεά: _____

Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ-ΤΕΦΑΑ

2007

ΛΑΖ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000086577

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την Δρ. Κοσμίδου Ευδοξία που με υπομονή και αφοσίωση επέβλεψε συστηματικά την παρούσα μελέτη καθ' όλη την διάρκειά της. Η ιδιαίτερη καθοδήγησή της και ή άμεση βοήθειά της ήταν πολύτιμη.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την υποστήριξη και υπομονή που δείχνανε όλα τα χρόνια της φοίτησής μου και ιδιαίτερα τον πατέρα μου που έδειξε μεγάλη κατανόηση και συμπαράσταση στα πλαίσια της διπλωματικής μου συγγραφής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι.....	4
Εισαγωγή.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.....	9
Μεθοδολογία.....	9
<i>Δείγμα.....</i>	<i>9</i>
<i>Εργαλεία μέτρησης.....</i>	<i>10</i>
<i>Διαδικασία μέτρησης.....</i>	<i>11</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ.....	12
<i>Αποτελέσματα.....</i>	<i>12</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV.....	21
<i>Συμπεράσματα.....</i>	<i>21</i>
<i>Βιβλιογραφία.....</i>	<i>26</i>
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	29
<i>Παράρτημα Α – ερωτηματολόγιο αθλητών-τριών.....</i>	<i>29</i>
<i>Παράρτημα Β –ερωτηματολόγιο γονέων.....</i>	<i>32</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Εισαγωγή

Ο αθλητισμός έχει να επιδείξει μεγάλα επιτεύγματα σε όλα τα επίπεδα. Σε πολλά αθλήματα οι υψηλές επιδόσεις προέρχονται από άτομα νεαρής ηλικίας ή και παιδιά. Μάλιστα σε κάποια αθλήματα, όπως τα αθλήματα της γυμναστικής και της κολύμβησης, οι αθλητές και αθλήτριες που αγωνίζονται στην κατηγορία των ανδρών και των γυναικών είναι ακόμη ανήλικα άτομα. Για παράδειγμα στα αθλήματα της γυμναστικής στην κατηγορία ανδρών-γυναικών αγωνίζονται άτομα 15 ετών και άνω. Πέρα όμως από τον πρωταθλητισμό, μεγάλος αριθμός παιδιών εντάσσεται κάθε χρόνο σε προγράμματα φυσικής δραστηριότητας, δηλαδή άθλησης. Όταν ένα παιδί ασχολείται με τον αθλητισμό, τότε η διαμόρφωση και η ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του, αλλά και η ηθική συμπεριφορά που υιοθετεί, επηρεάζεται τόσο από την οικογένειά του όσο και από το αθλητικό περιβάλλον. Θεωρείται ότι ο αθλητισμός αλλά και ειδικότερα ο πρωταθλητισμός απαιτεί από το άτομα να κατέχουν έντονη και δυνατή προσωπικότητα. Έτσι η συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες έχει ιδιαίτερη σημασία για τα παιδιά (Roberts, 1989).

Η αθλητική ψυχολογία έχει αναγνωρίσει τη σημασία που έχει για τους αθλητές-παιδιά, οι σημαντικοί γι' αυτά ενήλικες, όπως είναι οι γονείς τους και οι προπονητές τους. Για το λόγο αυτό πολλοί ερευνητές έχουν στρέψει το ερευνητικό τους ενδιαφέρον στις σχέσεις γονέα- παιδιού, παιδιού- προπονητή, γονέα- προπονητή και παιδιού- γονέα- προπονητή. Λόγο της ηλικίας των παιδιών-αθλητών οι γονείς επωμίζονται ένα σημαντικό βάρος της συμμετοχής των παιδιών στα προγράμματα άσκησης, ανεξάρτητα αν πρόκειται για πρωταθλητισμό ή άσκηση. Οι γονείς είναι αυτοί οι οποίοι είτε πρέπει να μετακινήσουν το παιδί στους χώρους προπόνησης, να

καταβάλλουν τα χρηματικά ποσά για τη συμμετοχή των παιδιών, να τους παρέχουν υλική υποστήριξη (π.χ. εξοπλισμό). Με τον έναν ή τον άλλον τρόπο οι γονείς είναι ένας σημαντικός και καθοριστικός παράγοντας για την ενασχόληση των παιδιών με τον αθλητισμό. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του Smoll (1993) ότι με την είσοδο ενός παιδιού σε ένα πρόγραμμα άσκησης οι γονείς τους αναλαμβάνουν κάποιες ευθύνες. Οι προσδοκίες των γονέων και οι συμπεριφορές τους συχνά προβληματίζουν τους προπονητές, αλλά και το αντίστροφο, οι συμπεριφορές των προπονητών αντιμετωπίζονται ως προβληματικές από τους γονείς (Weiss & Fretwell, 2005). Πολλές φορές οι γονείς ξεπερνούν τα όρια που διαχωρίζουν την κατανόηση από την πίεση. Για το λόγο αυτό κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό οι γονείς να λαμβάνουν ανατροφοδότηση για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να στηρίζουν, να ενθαρρύνουν και γενικότερα να εμπλέκονται στη αθλητική διαδικασία των παιδιών τους (Lee & MacLean, 1997). Οι γονείς μπορεί να εμπλέκονται είτε για την αρχική ενασχόληση των παιδιών με τον αθλητισμό (Speitzer & Snyder, 1976), είτε βοηθώντας τα παιδιά να προπονούνται στο άθλημα το οποίο έχουν επιλέξει (Brown, Frankel & Fennell, 1989).

Σε πολλές περιπτώσεις ο τρόπος με τον οποίο οι γονείς εμπλέκονται είναι θεμελιώδης για την συμμετοχή και την επιτυχία του παιδιού, δρώντας άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά (Brustad, 1993; Csikzentmyhalyi, Rathunde & Whalen, 1993; Woolger & Power, 1993). Η εμπλοκή των γονέων απαιτεί χρόνο, ενέργεια και χρήματα που ο γονέας επενδύει για τη συμμετοχή του παιδιού του στον αθλητισμό (Stein, Raedeke & Glenn, 1999). Ο τρόπος με τον οποίο οι γονείς πρέπει να συμπεριφέρονται δεν είναι ξεκάθαρος. Για τους Hoyle & Leff (1997), οι γονείς υποθέτουν τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να παρακινούν, να βοηθούν και να στηρίζουν τα παιδιά τους. Βέβαια θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι γονείς «παίζουν»

σημαντικό ρόλο γενικότερα στις εξωσχολικές δραστηριότητες των παιδιών τους (Anderson, Funk, Elliott, & Smith, 2003) και όχι μόνο στον αθλητισμό. Η ποικιλία των τρόπων που οι γονείς συμπεριφέρονται φαίνεται και από τα αντικρουόμενα ευρήματα ερευνών. Για παράδειγμα προηγούμενες έρευνες έδειξαν ότι νεαροί αθλητές/τριες αναγνώριζαν τους γονείς τους ως πηγές ενθάρρυνσης και θετικής επίδρασης, αλλά δυστυχώς και ως πηγές πίεσης και αρνητικής επίδρασης (Goodpaster & Smith, 2002). Οι Stein et. al, (1999) δηλώνουν ότι μέσα από την εμπλοκή τους οι γονείς μπορεί να βοηθούν στη δημιουργία ενός ευχάριστου κλίματος υποστηρίζοντας και ενισχύοντας ή μπορούν να γίνουν πηγές άγχους και στρες, ασκώντας πίεση στα παιδιά τους. Στον ακαδημαϊκό χώρο, η Hansell (1982) λέει ότι η σχέση μεταξύ εμπλοκής γονέα και βίωσης στρες του παιδιού είναι μια καμπύλη. Υπάρχει δηλαδή ένα επίπεδο εμπλοκής του γονέα που δεν προκαλεί αυξημένο στρες στο παιδί, ενώ πολύ λίγη εμπλοκή ή πολλή μεγάλη εμπλοκή προκαλούν αυξημένο στρες στο παιδί. Σχετικά με το επίπεδο εμπλοκής του γονέα οι ερευνητές το περιγράφουν ως μια συνέχεια, η οποία εκτείνεται από τη μη εμπλοκή μέχρι την υπερβολική εμπλοκή (Hellstedt, 1987). Γονείς οι οποίοι είναι μέτρια εμπλεκόμενοι προκαλούν λιγότερο στρες συγκριτικά με τους γονείς που είναι υψηλά εμπλεκόμενοι ή δεν εμπλέκονται καθόλου. Όμως πέρα από το επίπεδο εμπλοκής (χαμηλό, μέτριο, υψηλό), ο τρόπος εμπλοκής είναι περισσότερο σημαντικός.

Η αντισφαίριση είναι ένα άθλημα για το οποίο έχουν πραγματοποιηθεί επιστημονικές έρευνες για το ρόλο που διαδραματίζουν οι γονείς (π.χ. Gould, Lauer, Rolo, Jannes & Pennisi, 2006). Η έρευνα των Gould et al. (2006) διερεύνησε την άποψη των προπονητών αντισφαίρισης σχετικά με την εμπλοκή των γονέων των αθλητών/τριών τους. Στην έρευνά τους συμμετείχαν 132 προπονητές αντισφαίρισης ΗΠΑ και έγινε καταγραφή της έκτασης και της επίδρασης των προβλημάτων της

αλληλεπίδρασης γονέα-παιδιού. Τα αποτελέσματα της έρευνά τους έδειξαν ότι οι προπονητές πίστευαν ότι οι γονείς ήταν ένας ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας για την επιτυχία των νεαρών αθλητών/τριων. Περισσότεροι από τους μισούς γονείς (59%) οι οποίοι είχαν συνεργαστεί με τους συγκεκριμένους προπονητές, είχαν θετική επίδραση στην ανάπτυξη των παιδιών. Όμως ένα σημαντικό ποσοστό (36%) των γονέων επηρέαζαν αρνητικά την ανάπτυξη και εξέλιξη των παιδιών τους. Το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Ως θετικές γονικές συμπεριφορές συμπεριλήφθηκαν η παροχή οικονομικής, κοινωνικο-συναισθηματικής υποστήριξης καθώς και ευκαιρίες για αγώνες τέννις και αγάπη. Στις αρνητικές γονικές συμπεριφορές συμπεριλήφθηκαν η υπερβολική έμφαση στη νίκη, οι μη πραγματικές προσδοκίες και η κριτική προς τα παιδιά. Στο χώρο της αντισφαίρισης όπου η εξειδικευμένη προπόνηση ξεκινά από την παιδική ηλικία, για την ανάπτυξη των αθλητικών ταλέντων οι γονείς είναι ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας. Για να είναι όμως θετικός, οι συγγραφείς προτείνουν την εκπαίδευσή τους. Σε μια άλλη έρευνα των Goodpaster και Smith (2002) που αφορούσε το άθλημα της γυμναστικής, βρέθηκε ότι η αντίληψη ικανότητας και ο έλεγχος των αθλητριών μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο εξηγούν οι ίδιες οι αθλήτριες την εμπλοκή των γονέων τους στις αθλητικές τους εμπειρίες.

Οι Lafferty & Dorrell (2005) χρησιμοποίησαν στην έρευνά τους μόνο την υποστήριξη των γονέων, μια διάσταση της εμπλοκή των γονέων. Πραγματοποίησαν έρευνα για την εξέταση του πώς νεαροί κολυμβητές διαχειρίζονται την κακή απόδοση και την διερεύνηση αν οι στρατηγικές που ακολουθούν αλλάζουν ανάλογα με την αντίληψη της υποστήριξης των γονέων. Στην έρευνά τους συμμετείχαν 104 νεαροί αθλητές (M=14.2 έτη). Από τα αποτελέσματά τους προέκυψε ότι όταν η αντιλαμβανόμενη υποστήριξη από το γονέα ήταν χαμηλή οι αθλητές δήλωσαν ότι χρήση λιγότερων ενεργών και προσανατολισμένων στην προπόνηση προσεγγίσεων

και μια τάση να χρησιμοποιούν στρατηγικές όπως να κατηγορούν τον εαυτό τους και να εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους.

Οι Lee και MacLean (1997) δημιούργησαν ένα εργαλείο μέτρησης της γονικής εμπλοκής, το Parental Involvement in Sport Questionnaire στο οποίο οι αθλητές δήλωναν τη συχνότητα εμφάνισης συγκεκριμένων συμπεριφορών από την πλευρά των γονέων τους. Επίσης δήλωναν την αντίστοιχη επιθυμητή εμφάνιση της κάθε συμπεριφοράς, πάλι από την πλευρά των γονέων. Η έρευνά τους πραγματοποιήθηκε σε αθλητές κολύμβησης οι οποίοι ανήκαν σε αγωνιστικές κατηγορίες και είχαν εμπειρία αγώνων (N=82). Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από 31 προτάσεις, κάθε μία από τις οποίες αντιπροσώπευε μια συμπεριφορά. Η παραγοντική ανάλυση των προτάσεων έδειξε τρεις παράγοντες, την καθοδηγητική συμπεριφορά, την ενεργή συμμετοχή και την κατανόηση. Οι κολυμβητές δήλωσαν ότι ήταν ικανοποιημένοι μόνο με την ενεργή συμμετοχή των γονέων τους.

Η έρευνα των Lee και MacLean (1997) έλαβε υπόψη της μόνο την άποψη των παιδιών. Πολλές φορές όμως οι γονείς και τα παιδιά δεν αντιλαμβάνονται όμοια τα γεγονότα. Μπορεί οι γονείς να αντιλαμβάνονται ότι η συναισθηματική υποστήριξη που παρέχουν στον/στην αθλητή/τρια βοηθά τον αθλητή/τρια, αλλά ο αθλητής/τρια να επιθυμεί λιγότερη υποστήριξη. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί η αντιλαμβανόμενη εμπλοκή των γονέων από τα παιδιά-αθλητές αλλά και τους ίδιους τους γονείς. Να παρατηρηθεί αν υπάρχουν διαφορές μεταξύ του τι αντιλαμβάνονται οι αθλητές/τριες και οι γονείς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Μεθοδολογία

Δείγμα

Στην παρούσα έρευνα έλαβαν μέρος αθλητές/αθλήτριες και οι γονείς των αθλητών.

Έλαβαν μέρος 117 αθλητές. Αγόρια ήταν τα 57 άτομα, κορίτσια ήταν 52 άτομα και 8 άτομα δε δήλωσαν το φύλο τους. Ο μέσος όρος ηλικίας των αθλητών/αθλητριών ήταν 13.27 έτη ($SD=2.85$). Στον Πίνακα 1. παρατηρείται η κατανομή των αθλητών/αθλητριών στα αθλήματα. Οι αθλητές που εξετάστηκαν άνηκαν σε αθλητικούς συλλόγους των Τρικάλων και του Πειραιά.

Στην έρευνα έλαβαν μέρος και οι γονείς 94 αθλητών/αθλητριών. Για κάθε αθλητή/αθλήτρια συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο ο γονέας ο οποίος μετέφερε το παιδί στο χώρο προπόνησης. Δυστυχώς δεν προβλέφθηκε από το ερωτηματολόγιο να καταγράφονται στοιχεία των γονέων. Το 80.3% των γονέων του συνόλου των αθλητών/αθλητριών απάντησαν.

Πίνακας 1. Κατανομή των αθλητών/τριων και των γονέων τους στα αθλήματα.

<i>Αθλημα</i>	<i>Συχνότητα Αθλητών/τριων</i>	<i>Συχνότητα Γονέων</i>
Ακροβατική	13	11
Ενόργανη	8	6
Ρυθμική	6	6
Πόλο	49	43
Κολύμβηση	29	19
Μπάσκετ	5	5
Πετοσφαίριση	7	5
ΣΥΝΟΛΟ	117	95

Εργαλεία μέτρησης

Χρησιμοποιήθηκαν γραπτά ερωτηματολόγια. Χρησιμοποιήθηκαν παρόμοια ερωτηματολόγια για τους αθλητές/τριες και τους γονείς τους. Συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Lee και MacLean (1997). Το ερωτηματολόγιο ζητά από τους αθλητές και τις αθλήτριες να αξιολογήσουν πόσο συχνά οι γονείς τους εμφανίζουν συγκεκριμένες συμπεριφορές (αντιλαμβανόμενη συμπεριφορά γονέα). Επίσης οι αθλητές/τριες καλούνται να δηλώσουν πόσο συχνά θα ήθελαν (επιθυμούσαν) οι γονείς τους να εμφανίζουν τις ίδιες συμπεριφορές (επιθυμητή συμπεριφορά γονέα). Πριν τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου Αντιλαμβανόμενης Συμπεριφοράς του γονέα υπήρχε η φράση «Πόσο συχνά...». Παράδειγμα ερώτησης: «...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;». Οι απαντήσεις όλων των ερωτήσεων δίνονταν σε 5-βάθμια κλίμακα Likert, από 1:ποτέ -5:συνεχώς. Πριν τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου «Επιθυμητής συμπεριφοράς του γονέα υπήρχε η φράση «Πόσο θα ήθελες...». Παράδειγμα ερώτησης: «...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, να σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;». Οι απαντήσεις δίνονταν και πάλι σε 5-βάθμια κλίμακα Likert, από 1:ποτέ -5:συνεχώς. Οι ερωτήσεις και στις δύο κλίμακες ήταν 19.

Στη συνέχεια τροποποιήθηκε το ίδιο ερωτηματολόγιο για να απαντηθεί από γονείς. Συγκεκριμένα υπήρχαν και πάλι (όπως πριν) δύο κλίμακες, η μια αξιολογούσε πώς αντιλαμβάνεται ο ίδιος ο γονέας τη συμπεριφορά του προς το παιδί του (αθλητή/αθλήτρια) και η άλλη αξιολογούσε πόσο συχνά πίστευε ο γονιός ότι ο παιδί του θα ήθελε (ο ίδιος) να εμφανίζει τις ίδιες συμπεριφορές. Έτσι, στην πρώτη κλίμακα υπήρχε η εισαγωγική φράση «Πόσο συχνά...» και στη συνέχεια ο γονέας

δήλωνε πόσο συχνά συμπεριφερόταν με τον τρόπο που έλεγε η ερώτηση. Παράδειγμα ερώτησης: «...κατά την προπόνηση κάνετε στο παιδί σας νοήματα για το τι πρέπει να κάνει;». Οι απαντήσεις δίνονταν σε 5-βαθμια κλίμακα Likert, από 1:ποτέ -5:συνεχώς. Η δεύτερη κλίμακα αξιολογούσε πόσο συχνά πίστευαν οι ίδιοι οι γονείς ότι το παιδί τους θα τους ήθελε να συμπεριφέρονται με τον τρόπο που δήλωνε η ερώτηση. Η εισαγωγική φράση ήταν «Πόσο πιστεύετε ότι θα ήθελε το παιδί σας ...». Παράδειγμα ερώτησης: «...μετά από έναν «άσχημο» αγώνα να του επισημαίνετε τα σημεία στα οποία πιστεύετε ότι έκανε λάθος;». Και πάλι οι απαντήσεις δίνονταν σε 5-βαθμια κλίμακα Likert, από 1:ποτέ -5:συνεχώς.

Στο Παράρτημα βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη τα ερωτηματολόγια.

Διαδικασία μέτρησης

Η διαδικασία συλλογής των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε με μία μόνο μέτρηση που έγινε κατά την χρονική περίοδο Νοέμβριος 2006 – Μάρτιος 2007. Τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν από την ερευνήτρια στους χώρους προπόνησης και συμπληρώθηκαν πριν ή μετά από αυτήν. Η ερευνήτρια δήλωνε το σκοπό της έρευνας και απαντούσε σε οποιαδήποτε σχετική ερώτηση.

Τα ερωτηματολόγια των γονέων δόθηκαν στους ίδιους τους γονείς και συμπληρώνονταν εκείνη τη στιγμή, είτε τα επέστρεφαν στην επόμενη προπόνηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Αποτελέσματα

Έγινε διερευνητική παραγοντική ανάλυση σε όλα τα ερωτηματολόγια. Στη συνέχεια ελέγχθηκε η αξιοπιστία τους, με έλεγχο της εσωτερικής συνοχής τους με το δείκτη α του Cronbach.

Ερωτηματολόγιο Αθλητών/τριων

Έγινε διερευνητική παραγοντική ανάλυση κυρίων συνιστουσών ξεχωριστά για κάθε κλίμακα. Αφαιρέθηκαν οι ερωτήσεις 5,6, 4,19. Για την κλίμακα «Αντιλαμβανόμενη Συμπεριφορά γονέα» προέκυψαν 3 παράγοντες με ιδιοτιμή μεγαλύτερη από 1, οι οποίοι εξηγούσαν το 49.21% της συνολικής διακύμανσης.

Ο 1^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «αντιλαμβανόμενη καθοδηγητική συμπεριφορά», είχε ιδιοτιμή 3.97 και εξηγούσε το 23.35% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 7 ερωτήσεις η εσωτερική συνοχή το οποίο ήταν $\alpha=.83$.

Ο 2^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «αντιλαμβανόμενη επιβράβευση», είχε ιδιοτιμή 2.68 και εξηγούσε το 15.79% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 3 ερωτήσεις η εσωτερική συνοχή το οποίο ήταν $\alpha=.72$.

Ο 3^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή» είχε ιδιοτιμή 1.71 και εξηγούσε το 10.07% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 3 ερωτήσεις, οι οποίες είχαν εσωτερική συνοχή $\alpha=.58$.

Για την κλίμακα «Επιθυμητή Συμπεριφορά γονέα», μετά την αφαίρεση των ερωτήσεων 6,9,19, προέκυψαν 4 παράγοντες οι οποίοι εξηγούσαν το 60.79% της συνολικής διακύμανσης.

Ο 1^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «επιθυμητή καθοδηγητική συμπεριφορά», είχε ιδιοτιμή 4.09 και εξηγούσε το 25.54% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 6 ερωτήσεις η εσωτερική συνοχή το οποίο ήταν $\alpha=.85$.

Ο 2^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «επιθυμητή επιβράβευση», είχε ιδιοτιμή 2.53 και εξηγούσε το 15.78% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 3 ερωτήσεις με εσωτερική συνοχή $\alpha=.85$.

Ο 3^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «επιθυμητή ενεργή εμπλοκή», είχε ιδιοτιμή 1.90 και εξηγούσε το 11.84% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 4 ερωτήσεις με εσωτερική συνοχή $\alpha=.61$.

Ο 4^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «επιθυμητή συναισθηματική συμπεριφορά», είχε ιδιοτιμή 1.22 και εξηγούσε το 7.63% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 2 ερωτήσεις με εσωτερική συνοχή $\alpha=.63$.

Ερωτηματολόγιο Γονέων

Έγινε διερευνητική παραγοντική ανάλυση.

Κλίμακα «αντιλαμβανόμενη συμπεριφορά»

Αφαιρέθηκαν οι ερωτήσεις 2,9,13. Προέκυψαν 4 παράγοντες με ιδιοτιμή μεγαλύτερη από 1, οι οποίοι εξηγούσαν το 61.57% της συνολικής διακύμανσης.

Ο 1^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «καθοδηγητική συμπεριφορά γονέα» είχε ιδιοτιμή 4.07 και εξηγούσε το 25.43% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 6 ερωτήσεις με εσωτερική συνοχή $\alpha=.83$.

Ο 2^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «επιβράβευση» είχε ιδιοτιμή 2.96 και εξηγούσε το 18.50% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 3 ερωτήσεις με εσωτερική συνοχή $\alpha=.82$.

Ο 3^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «συναισθηματική εμπλοκή» είχε ιδιοτιμή 1.50 και εξηγούσε το 9.35% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 4 ερωτήσεις με εσωτερική συνοχή $\alpha=.61$.

Ο 4^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «ενεργή εμπλοκή» είχε ιδιοτιμή 1.32 και εξηγούσε το 8.28% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 2 ερωτήσεις με χαμηλή εσωτερική συνοχή, $\alpha=.32$.

Κλίμακα Πιθανή επιθυμητή συμπεριφορά γονέα

Έγινε διερευνητική παραγοντική ανάλυση. Αφαιρέθηκε η ερώτηση 8 και προέκυψαν 4 παράγοντες οι οποίοι εξηγούσαν το 59.28% της συνολικής διακύμανσης.

Ο 1^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «πιθανή επιθυμητή καθοδηγητική συμπεριφορά», είχε ιδιοτιμή 4.22 και εξηγούσε το 24.57% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 6 ερωτήσεις με εσωτερική συνοχή $\alpha=.82$.

Ο 2^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «πιθανή επιβράβευση», είχε ιδιοτιμή 3.20 και εξηγούσε το 17.76% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 3 ερωτήσεις και είχε εσωτερική συνοχή $\alpha=.82$.

Ο 3^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «πιθανή ενεργή εμπλοκή», είχε ιδιοτιμή 1.86 και εξηγούσε το 10.25% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 4 ερωτήσεις και είχε εσωτερική συνοχή .70.

Ο 4^{ος} παράγοντας ονομάστηκε «πιθανή συναισθηματική εμπλοκή», είχε ιδιοτιμή 1.21 και εξηγούσε το 6.71% της συνολικής διακύμανσης. Αποτελούνταν από 2 ερωτήσεις με εσωτερική συνοχή $\alpha=.68$.

Περιγραφικά χαρακτηριστικά

Στο Πίνακα 2. φαίνονται τα περιγραφικά χαρακτηριστικά (μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις) για τους παράγοντες του ερωτηματολογίου «Αντιλαμβανόμενη από τον αθλητή συμπεριφορά γονέα» και του ερωτηματολογίου «Επιθυμητή συμπεριφορά γονέα από τον αθλητή».

Πίνακας 2. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις για τους παράγοντες του Ερωτηματολογίου «Αντιλαμβανόμενη από τον αθλητή συμπεριφορά Γονέων» και του ερωτηματολογίου «Επιθυμητή από τον αθλητή συμπεριφορά γονέων».

	«Αντιλαμβανόμενη συμπεριφορά γονέα από τον αθλητή» (ΑΣΓΑ)		«Επιθυμητή συμπεριφορά γονέα από τον αθλητή» (ΕΣΓΑ)	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
«αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή»	2.55	1.04	2.22	.73
«αντιλαμβανόμενη επιβράβευση»	3.68	.99	3.80	1.06
«αντιλαμβανόμενη καθοδηγητική συμπεριφορά»	2.30	.91	3.12	.95
«επιθυμητή συναισθηματική στήριξη»	-	-	1.48	.74

Στον Πίνακα 3. φαίνονται οι μέσοι όροι και οι τυπικές αποκλίσεις των παραγόντων των ερωτηματολογίων των γονέων.

Πίνακας 3. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις κλιμάκων ερωτηματολογίου γονέων

	<i>Αντιλαμβανόμενη συμπεριφορά</i>		<i>Πιθανή επιθυμητή συμπεριφορά γονέα</i>	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
«καθοδηγητική συμπεριφορά γονέα»	2.39	.89	2.17	.86
«επιβράβευση»	4.01	.96	4.08	.89
«συναισθηματική εμπλοκή»	3.53	.75	1.95	.97
«ενεργή εμπλοκή»	3.44	.99	3.56	.84

Συσχετίσεις αθλητών/τριων και γονέων

Συσχετίστηκαν οι κλίμακες της αντιλαμβανόμενης συμπεριφοράς γονιού των αθλητών/τριων και των γονέων με το δείκτη r του Pearson. Βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις μεταξύ της «αντιλαμβανόμενης ενεργής εμπλοκής» του αθλητή/τριας και της «καθοδηγητικής συμπεριφοράς γονέα» των γονέων ($r=.85$, $p<.01$), της «αντιλαμβανόμενης επιβράβευσης» του αθλητή/τριας και της «επιβράβευσης» του γονέα ($r=.63$, $p<.01$), της «αντιλαμβανόμενης ενεργής εμπλοκής» του αθλητή/τριας και της «ενεργής εμπλοκής» του γονέα ($r=.24$, $p<.05$), της «αντιλαμβανόμενης επιβράβευσης» του αθλητή/τρια με τη «συναισθηματική εμπλοκή» του γονέα ($r=.32$, $p<.01$).

Διαφορές μεταξύ αντιλαμβανόμενης και επιθυμητής συμπεριφοράς

Αθλητών/τριων

Για να ελεγχθούν οι διαφορές μεταξύ αντιλαμβανόμενης και επιθυμητής συμπεριφοράς γονέων από τους αθλητές και τις αθλήτριες έγιναν ζευγαρωτές αναλύσεις.

Οι αναλύσεις έδειξαν ότι διαφορές υπήρχαν στην καθοδηγητική συμπεριφορά ($t_{94}=2.16, p<.05$) και στην ενεργή εμπλοκή ($t_{94}= -4.77, p<.001$). Στην καθοδηγητική συμπεριφορά ο αθλητές/τριες επιθυμούσαν λιγότερη καθοδηγητική συμπεριφορά από αυτήν που αντιλαμβάνονται (επιθυμητή καθοδηγητική συμπεριφορά: $M=2.30, SD=.91$; αντιλαμβανόμενη καθοδηγητική συμπεριφορά: $M=2.21, SD=.73$). Στην ενεργή εμπλοκή δήλωσαν ότι θα ήθελαν περισσότερη εμπλοκή από όση αντιλαμβάνονται (επιθυμητή ενεργή εμπλοκή: $M=3.14, SD=.95$; αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή: $M=2.55, SD=1.05$).

Γονέων

Για να ελεγχθούν οι διαφορές μεταξύ του πως πιστεύουν οι γονείς ότι τα παιδιά τους αντιλαμβάνονται την συμπεριφορά τους και πόσο συχνά θα ήθελαν τα παιδιά τους να εμφανίζουν τις συμπεριφορές, έγιναν ζευγαρωτές αναλύσεις.

Οι αναλύσεις έδειξαν ότι διαφορές υπήρχαν στην «καθοδηγητική συμπεριφορά γονέα» ($t_{85}= 4.77, p<.001$) και στην «συναισθηματική εμπλοκή» ($t_{85}= 12.70, p<.001$). Στην «καθοδηγητική συμπεριφορά» η αντίληψη ήταν χαμηλότερη ($M=2.45, SD=.89$) από την πιθανά επιθυμητή ($M=2.18, SD=.87$). Στην «συναισθηματική εμπλοκή» η αντιλαμβανόμενη ήταν πολύ πιο υψηλή ($M=3.55, SD=.76$) από την πιθανά επιθυμητή ($M=1.97, SD=.98$).

Διαφορές μεταξύ γονέων και αθλητών/τριων

Εξετάστηκαν οι διαφορές τόσο μεταξύ της αντιλαμβανόμενης συμπεριφοράς του γονέα από την πλευρά του αθλητή/τριας και του γονέα, όσο και μεταξύ της επιθυμητής συμπεριφοράς γονέα και από τους δύο.

Οι γονείς και οι μαθητές αντιλαμβάνονται στατιστικά σημαντικά διαφορετικά την επιθυμητή «καθοδηγητική συμπεριφορά» ($t_{69} = 2.66, p < .05$), την επιθυμητή «ενεργή εμπλοκή» του γονέα ($t_{68} = -2.51, p < .05$) και την αντιλαμβανόμενη «ενεργή εμπλοκή» ($t_{73} = -7.22, p < .001$). Στον Πίνακα 4. φαίνονται οι μέσοι όροι των παραγόντων για τους γονείς και τους αθλητές/τριες.

Πίνακας 4. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των παραγόντων στους οποίους εμφανίστηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ γονέων και αθλητών/τριων.

	Γονείς		Αθλητές	
	M	SD	M	SD
επιθυμητή «καθοδηγητική συμπεριφορά»	2.09	.85	2.34	.75
επιθυμητή «ενεργή εμπλοκή»	3.57	.84	3.23	.98
Αντιλαμβανόμενη «ενεργή εμπλοκή»	3.55	.96	2.50	1.07

Διαφορές μεταξύ ομαδικών- ατομικών αθλημάτων.

Οι διαφορές μεταξύ ομαδικών και ατομικών αθλημάτων ελέγχθηκαν με t test, όπου ως εξαρτημένοι χρησιμοποιήθηκαν όλοι οι παράγοντες των ερωτηματολογίων και ως ανεξάρτητος παράγοντας χρησιμοποιήθηκε η μεταβλητή που καθόριζε αν το άθλημα

ήταν ατομικό ή ομαδικό. Ως ατομικά χαρακτηρίστηκαν τα αθλήματα της γυμναστικής και της κολύμβησης (εκτός του πόλο) και ως ομαδικά χαρακτηρίστηκαν τα αθλήματα της καλαθοσφαίρισης, της πετοσφαίρισης και του πόλο.

Αθλητές

Στο ερωτηματολόγιο «Αντιλαμβανόμενη συμπεριφορά γονέα από τον αθλητή» παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη επιβράβευση» ($t_{92}=4.78, p<.001$) και «αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή» ($t_{95}=3.67, p<.001$). Στην «αντιλαμβανόμενη επιβράβευση» οι αθλητές/τριες των ομαδικών αθλημάτων είχαν υψηλότερο μέσο όρο ($M= 4.15, SD=.84$) από τους αθλητές/τριες των ατομικών αθλημάτων ($M= 3.27, SD=.93$), δηλαδή οι αθλητές/τριες των ομαδικών αθλημάτων πίστευαν ότι οι γονείς τους επιβράβευαν περισσότερο από ότι πίστευαν οι αθλητές/τριες των ατομικών αθλημάτων. Στην «αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή» πάλι οι αθλητές/τριες των ομαδικών αθλημάτων είχαν υψηλότερο μέσο όρο ($M= 2.29, SD=.90$) από τους αθλητές/τριες των ατομικών αθλημάτων ($M= 2.22, SD=1.05$). Ωστόσο και οι δύο μέσοι όροι είναι αρκετά χαμηλοί καθώς είναι χαμηλότεροι από τη μέση τιμή της κλίμακας.

Στο ερωτηματολόγιο «Επιθυμητή συμπεριφορά γονέα από τον αθλητή» στατιστικά σημαντικές διαφορές παρατηρήθηκαν μόνο στον παράγοντα «επιθυμητή επιβράβευση γονέα» ($t_{92}=3.84, p<.001$). Οι αθλητές/τριες των ομαδικών αθλημάτων είχαν υψηλότερο σκορ ($M= 4.25, SD=.83$) από τους αθλητές/τριες των ατομικών αθλημάτων ($M=3.46, SD=1.10$).

Γονείς

Στο ερωτηματολόγιο «Κλίμακα αντιλαμβανόμενης συμπεριφοράς» διαφορές μεταξύ ομαδικών και ατομικών αθλημάτων παρατηρήθηκαν στον παράγοντα «επιβράβευση» ($t_{91}=4.00, p<.001$) και «συναισθηματική εμπλοκή» ($t_{90}=2.29, p<.05$). Στον παράγοντα

«επιβράβευση» οι γονείς των ομαδικών αθλημάτων πίστευαν ότι επιβράβευαν περισσότερο τα παιδιά τους ($M=4.47$, $SD=.76$) από ότι οι γονείς των ατομικών αθλημάτων ($M=3.71$, $SD=.97$).

Στο ερωτηματολόγιο «Κλίμακα πιθανής επιθυμητής συμπεριφοράς γονέα» διαφορές παρατηρήθηκαν στους παράγοντες «πιθανή επιθυμητή ενεργή εμπλοκή» ($t_{84}=2.59$, $p<.05$), «πιθανή επιθυμητή συναισθηματική εμπλοκή» ($t_{86}= -2.08$, $p<.05$) και «πιθανή επιθυμητή επιβράβευση» ($t_{85}=2.73$, $p<.01$). Οι γονείς των ομαδικών αθλημάτων δήλωσαν ότι τα παιδιά τους πιθανά να επιθυμούν περισσότερη ενεργή εμπλοκή ($M=3.84$, $SD=.79$) από ότι οι γονείς των ατομικών αθλημάτων ($M=3.37$, $SD=.83$), ότι τα παιδιά τους επιθυμούν λιγότερη συναισθηματική εμπλοκή ($M=1.69$, $SD=.94$) από ότι δήλωσαν οι γονείς των ατομικών αθλημάτων ($M=2.12$, $SD=.96$) και ότι πιθανά επιθυμούν περισσότερη επιβράβευση ($M=4.38$, $SD=.79$) από ότι οι γονείς των ατομικών αθλημάτων ($M=3.87$, $SD=.90$).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να εξετάσει πως αντιλαμβάνονται οι αθλητές νεαρής ηλικίας τη συμπεριφορά των γονιών τους, ποια θα επιθυμούσαν τη συμπεριφορά των γονιών τους και πως πιστεύουν ότι τα παιδιά τους θα ήθελαν να τους συμπεριφέρονται. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έδειξε ότι διαφορές υπήρχαν στην καθοδηγητική συμπεριφορά και στην ενεργή εμπλοκή. Στην καθοδηγητική συμπεριφορά οι αθλητές/τριες επιθυμούσαν λιγότερη καθοδηγητική συμπεριφορά από αυτήν που αντιλαμβάνονται. Στην ενεργή εμπλοκή οι αθλητές/τριες δήλωσαν ότι θα ήθελαν περισσότερη εμπλοκή από τους γονείς τους από όση αντιλαμβάνονταν. Διαφορές εμφανίστηκαν μεταξύ του πως πιστεύουν οι γονείς ότι τα παιδιά τους αντιλαμβάνονται την συμπεριφορά τους και πόσο συχνά θα ήθελαν τα παιδιά τους να εμφανίζουν τις συμπεριφορές. Συγκεκριμένα τα αποτελέσματα έδειξαν ότι στατιστικά σημαντικές διαφορές υπήρχαν στην «καθοδηγητική συμπεριφορά γονέα» και στην «συναισθηματική εμπλοκή». Στην «καθοδηγητική συμπεριφορά» η αντίληψη ήταν χαμηλότερη από την πιθανά επιθυμητή. Στην «συναισθηματική εμπλοκή» η αντιλαμβανόμενη ήταν πολύ πιο υψηλή από την πιθανά επιθυμητή. Εξετάστηκαν οι διαφορές τόσο μεταξύ της αντιλαμβανόμενης συμπεριφοράς του γονέα από την πλευρά του αθλητή/τριας και του γονέα, όσο και μεταξύ της επιθυμητής συμπεριφοράς γονέα και από τους δύο. Οι γονείς και οι μαθητές αντιλαμβάνονταν στατιστικά σημαντικά διαφορετικά την επιθυμητή «καθοδηγητική συμπεριφορά», την επιθυμητή «ενεργή εμπλοκή» του γονέα και την αντιλαμβανόμενη «ενεργή εμπλοκή».

Γενικά η βιβλιογραφία σχετικά με το ρόλο των γονέων στην άθληση των παιδιών της δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη, παρά το γεγονός ότι το ενδιαφέρον είναι υψηλό. Η αιτία είναι η διαφορετική οπτική από την οποία μπορεί να εξεταστεί ο ρόλος των γονέων. Από προηγούμενες έρευνες έχει διαπιστωθεί ότι όταν οι γονείς ενισχύουν τον αυτοκαθορισμό των αθλητών και αθλητριών τότε αυξάνεται η εσωτερική παρακίνηση τους και συμπεριφέρονται αποτελεσματικότερα στους χώρους άθλησης. Κατά συνέπεια οι γονείς πρέπει να υιοθετούν συμπεριφορές που να οδηγούν προς αυτήν την κατεύθυνση. Πραγματικά, οι έρευνες δείχνουν ότι η ενίσχυση της αυτονομίας των αθλητών επιδρά θετικά στην εσωτερική παρακίνηση τους (Vallerand, 1997). Σύμφωνα με τους Deci και Ryan (1985), το περιβάλλον επηρεάζει την εσωτερική παρακίνηση των αθλητών μέσω της αντίληψης τους για την αυτονομία τους, την ικανότητά τους και των σχέσεών τους με τους άλλους. Οι γονείς είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας, που μαζί με άλλους διαμορφώνει το περιβάλλον.

Οι γονείς συνήθως αναλαμβάνουν έναν πολύ σημαντικό ενεργητικό ρόλο στην άθληση των νέων, δηλαδή των παιδιών τους, και σε μερικές περιπτώσεις η επιρροή τους γίνεται μία σημαντική πηγή στρες για τα παιδιά (Passer, 1984; Scalan, 1986; Smith, 1984). Από την έρευνα των Lee και MacLean (1997) σε νεαρούς αθλητές/τριες κολύμβησης φάνηκε ότι οι αθλητές/τριες αντιλαμβάνονταν υπερβολική καθοδηγητική συμπεριφορά των γονέων τους και πίεση, ανεπαρκή επιβράβευση και κατανόηση, και ικανοποιητικά επίπεδα ενεργής εμπλοκής. Αντίθετα, στην παρούσα έρευνα κανένας παράγοντας δεν ήταν αρκετά πάνω από τη μέση τιμή. Επίσης οι αθλητές/τριες επιθυμούσαν οι γονείς τους να τους επιβραβεύουν περισσότερο και να τους καθοδηγούν περισσότερο. Από την άλλη επιθυμούν λιγότερη ενεργή εμπλοκή των γονέων τους.

Οι διαφορές μεταξύ του πώς αντιλαμβάνονταν οι γονείς και οι αθλητές/τριες τη συμπεριφορά των γονέων διέφερε. Όμοια και στην έρευνα των Wuerth, Lee Alfermann (2004) οι αντιλήψεις των γονέων και των παιδιών διέφεραν. Μάλιστα στην έρευνά τους εκτός από τον παράγοντα ενεργή εμπλοκή, δήλωσαν υψηλότερες τιμές από τα παιδιά τους. Και στην παρούσα έρευνα στην αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή είχαν μικρότερη τιμή από αυτήν των παιδιών. Δηλαδή πίστευαν ότι τα παιδιά τους αντιλαμβάνονταν ότι οι γονείς τους εμπλέκονταν λιγότερο. Πιθανά οι γονείς ως ενήλικες κατανοούν τους πολλαπλούς τρόπους με τους οποίους μπορούν να εμπλακούν στο χώρο του αθλήματος με το οποίο ασχολείται το παιδί τους. Έρευνα των Kirk, O'Connor, Carlson, Burke, Davis και Glover (1997) είχε δείξει ότι ο τρόπος και ο βαθμός εμπλοκής των γονέων στα αθλήματα διέφερε ανάλογα με το άθλημα. Σε κάποια οι γονείς συμμετείχαν εκτός από το να περιμένουν να ολοκληρωθεί η προπόνηση και τη μετακίνηση των παιδιών, συμμετείχαν ακόμη και στη διοίκηση ή την προπόνηση. Επίσης η δομή και η οργάνωση των αθλημάτων μπορούν να συντελέσουν σε αυτήν τη διαφοροποίηση. Για παράδειγμα ένα άθλημα ή ένας σύλλογος ο οποίος μεριμνά για τη μεταφορά των αθλητών του από τους προπονητικούς χώρους και τους χώρους διεξαγωγής των αγώνων, αφήνει λιγότερο περιθώριο εμπλοκής των γονέων σε αυτούς τους τομείς.

Οι διαφορές που παρατηρήθηκαν μεταξύ των αθλητών ατομικών και ομαδικών αθλημάτων πιθανά να είναι αποτέλεσμα της αγωνιστικής εμπειρίας των αθλητών. Για παράδειγμα στα αθλήματα της γυμναστικής και της κολύμβησης τα παιδιά ξεκινούν να αγωνίζονται από τα 8 τους χρόνια και μάλιστα σε πανελλήνιους αγώνες, ενώ στα ομαδικά αθλήματα σε αυτές τις ηλικίες τα παιδιά λαμβάνουν μέρος μόνο σε μικρά τουρνουά τα οποία δεν έχουν ιδιαίτερα ανταγωνιστικό χαρακτήρα. Τόσο οι γονείς όσο και οι αθλητές/τριες των ατομικών αθλημάτων είχαν μικρότερους

μέσους όρους τόσο στην αντιλαμβανόμενη όσο και στην επιθυμητή συμπεριφορά. Το ζήτημα αυτό θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω.

Ποια είναι τα όρια μέσα στα οποία πρέπει να εντάσσονται οι συμπεριφορές των γονέων των αθλητών/τριων; Οι Martens και Seefeldt (1979) πρότειναν τα ακόλουθα:

- οι γονείς θα πρέπει να παραμένουν στην περιοχή των θεατών κατά την διάρκεια των αγώνων.
- Οι γονείς δεν πρέπει να φωνάζουν οδηγίες ή κριτικές στα παιδιά τους
- Οι γονείς δεν πρέπει να κάνουν ανάρμοστα σχόλια στους παίχτες, στους γονείς της αντίπαλης ομάδας, τους διαιτητές, ή στην αθλητική ομοσπονδία.
- Οι γονείς δεν θα πρέπει να επεμβαίνουν στον προπονητή του παιδιού τους. Πρέπει να αφήσουν πρόθυμα την ευθύνη για το παιδί τους στο προπονητή για την διάρκεια του αγώνα.

Στην έρευνά μας δεν εξετάστηκαν οι παράγοντες ανάλογα με το αγωνιστικό επίπεδο των παιδιών. Δηλαδή αν υπήρχαν διαφορές μεταξύ των αθλητών που βρίσκονται σε χαμηλότερο αγωνιστικό επίπεδο (π.χ. ακαδημίες) και αυτών που βρίσκονταν σε υψηλότερο αγωνιστικό επίπεδο (π.χ. κλιμάκια εθνικών ομάδων). Επίσης δε διερευνήθηκε αν οι παράγοντες αυτοί διέφεραν μεταξύ της μητέρας και του πατέρα του ίδιου παιδιού. Και τα δύο παραπάνω θέματα θα πρέπει να διερευνηθούν σε μελλοντικές έρευνες.

Οι προηγούμενες έρευνες με το συγκεκριμένο εργαλείο μέτρησης δε περιλάμβαναν τους γονείς, δηλαδή δεν εξετάζαν αν οι γονείς είχαν ακριβή εικόνα για το πώς η συμπεριφορά τους γίνεται αντιληπτή από τα παιδιά τους και τι επιθυμούν τα

ίδια τα παιδιά από αυτούς. Θα πρέπει να βελτιωθεί το εργαλείο μέτρησης στην ελληνική γλώσσα, ώστε οι παράγοντες που προκύπτουν από τις απαντήσεις των παιδιών και των γονέων να είναι ακριβώς οι ίδιοι και έτσι η σύγκριση να είναι περισσότερο ακριβής. Οι Brustad, Babkes και Smith (2004) προτρέπουν στις έρευνες που αφορούν την εμπλοκή των γονέων, να μην λαμβάνεται υπόψη μόνον η άποψη των παιδιών αλλά και των ίδιων των γονέων. Άρα σύμφωνα με αυτήν την προτροπή η παρούσα έρευνα είναι προς την σωστή κατεύθυνση.

Βιβλιογραφία

- Anderson, C., Funk, B., Elliot, R., & Smith, P.(2003). Parental support and pressure and childrens extracurricular activities : relationships with amount of involvement and affectyive experience of participation. *Applied Developmental Psychology, 24*, 241-257.
- Brown, B., Frankel, B. G., & Fennell, M. P. (1989). Hugs or shrugs: Parental and peer influence on continuity of involvement in sport by female adolescents. *Sex Roles, 20*, 397-409.
- Brustad, R. J. (1993). Who will go out and play? Parental and psychological influences on children’s attraction to physical activity. *Pediatric Exercise Science, 5*, 210-223.
- Brustad, R. J., Babkes, M. L., & Smith, A. L. (2004). Youth in sport: Psychological considerations. In R. N. Singler, H. A. Hausenblas & C. M. Janelle (Eds.), *Handbook of Sport Psychology*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Csikzentmyhalyi, M., Rathunde, K., & Whalen, S, (1993). *Talented teenagers: The roots of success and failure*. New York: Cambridge University Press.
- Deci, E. & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum.
- Goodpaster,S. & Smith, A.L.(2002). Perceptions of Competence and Control as Predictors of Gymnasts’ Interpretations of Parental Involvement. *Ανακοίνωση στο AAHPERD National Convention and Exposition*.
- Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C. & Pennisi, N. (2006).Understanding the role parents play in tennis success: a national survey of junior tennis coaches. *British Journal of Sports Medicine, 40*, 632-636.

- Hansell, S. (1982). Student, parent and school effects on the stress of college application. *Journal of Health and Social Behavior*, 23, 38-51.
- Hellstedt, J. C. (1987). The coach /parent/ athlete relationship. *The Sport Psychologist*, 1, 151-160.
- Hoyle, R. H., & Leff, S. S. (1997). The role of parental involvement in youth sport participation and performance. *Adolescence*, 32, 233-243.
- Kirk, D., O'Connor, A., Carlson, T., Burke, P., Davis, K., & Glover, S. (1997). Time commitments in junior sport: Consequences for participants and their families. *European Journal of Physical Education*, 2, 51-73.
- Lafferty, M.E., & Dorrell, K. (2006). Coping strategies and the influence of perceived parental support in junior national age swimmers. *Journal of Sports Sciences*, 24, 253-259.
- Lee, M. J. & MacLean, S. (1997). Sources of parental pressure among age group swimmers. *European Journal of Physical Education*, 2, 167-177.
- Martens, R., & Seefeldt, V. (1979). *Guidelines for children's sports*. Washington, D.C.: American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance.
- Passer, M. W. (1984). Competitive trait anxiety in children and adolescents: Mediating cognitions, developmental antecedents and consequences. In J. M. Silva & R. S. Weinberg (Eds.), *Psychological foundations of sport and exercise* (pp. 130-144). Champaign, Ill: Human Kinetics.
- Roberts, G. C. (1989). Η παρακίνηση στον αθλητισμό, Αυξάνοντας την παρακίνηση και την συμμετοχή των νεαρών αθλούμενων. *Αθλητική Ψυχολογία*, 15 – 41.
- Scalan, T. K. (1986). Competitive stress in children. In M. R. Weiss & D. Gould (Eds.) *Sport for children and youths* (pp. 113-118). Champaign, Ill: Human Kinetics.

- Smith, R. E. (1984). Theoretical and treatment approaches to anxiety reduction. In J. M. Silva & R. S. Weinberg (Eds.), *Psychological foundations of sport and exercise* (pp. 157-170). Champaign, Ill: Human Kinetics.
- Smoll, F. L. (1993). Enhancing coach-parent relationships in youth. In J. M. Williams (Eds.), *Applied Sport Psychology: Personal growth to peak performance* (2nd ed) (pp. 58- 67). USA: Mayfield Publishing Company.
- Speitzer, E., & Snyder, E. E. (1976). Socialization into sport: An exploratory path analysis. *Research Quarterly*, 47, 238-245.
- Stein, G. L., Raedeke, T. D. & Glenn, S. D. (1999). Children's perceptions of parent Sport Involvement : It's not how much, but to what degree that's important. *Journal of Sport Behavior*, 22, 591- 601.
- Vallerand, R. (1997). Toward a hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation. *Advances in Experimental Social Psychology*, 29, 271-360.
- Weiss, M. R., & Fretwell, S. D. (2005). The parent-coach/child- athlete relationship in youth sport: cordial, contentious, or conundrum? *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 76, 285- 305.
- Wuerth, S., Lee, M. J., & Alfermann, D. (2004). Parental involvement and athletes' career in youth sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 5, 21- 33.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Ερωτηματολόγιο Αθλητών/τριών

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Αιπάντησε σε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν:

Άθλημα: Αγωνιστική κατηγορία:

Ημερομηνία Γέννησης: __/__/19__

Φύλο: Αγόρι , Κορίτσι

Πόσα χρόνια ασχολείσαι με το συγκεκριμένο άθλημα;.....

Ποια είναι η μεγαλύτερη αθλητική επιτυχία σου (κατά την προσωπική σου άποψη):

.....

Στις παρακάτω ερωτήσεις απάντησε όσο πιο ειλικρινά μπορείς, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιστοιχεί στη συχνότητα που ισχύει κατά περίπτωση για σένα. Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις και το μόνο που μας ενδιαφέρει είναι η προσωπική σου άποψη.

Πόσο συχνά...	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Πολύ συχνά	Συνεχώς
1. ... μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;	1	2	3	4	5
2. ... κατά την προπόνηση οι γονείς σου, σου κάνουν νοήματα για το τι πρέπει να κάνεις;	1	2	3	4	5
3. ... μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για την καλή προσπάθεια;	1	2	3	4	5
4. ... οι γονείς σου συζητούν την πρόδοό σου με τον προπονητή σου;	1	2	3	4	5
5. ... οι γονείς σου αλλάζουν το δικό τους πρόγραμμα για να μπορείς να προπονήσεις ή να πηγαίνεις σε αγώνες;	1	2	3	4	5
6. ... οι γονείς σου σε ενθαρρύνουν να τους μιλάς για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχεις στο άθλημά σου;	1	2	3	4	5
7. ... οι γονείς σου δείχνουν να καταλαβαίνουν πώς νοιώθεις για το άθλημά σου;	1	2	3	4	5
8. ... μετά από έναν «άσχημο» αγώνα σου επισημαίνουν οι γονείς σου τα σημεία στα οποία πιστεύουν ότι έκανες λάθος;	1	2	3	4	5
9. ... οι γονείς σου ζητωκραυγάζουν και χειροκροτούν πριν από έναν αγώνα;	1	2	3	4	5
10. ... ακόμη και μετά από έναν «άσχημο» αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για αυτά που έκανες καλά;	1	2	3	4	5
11. ... σου λένε οι γονείς σου πώς πιστεύουν ότι μπορείς να βελτιώσεις την τεχνική σου;	1	2	3	4	5
12. ... πριν από έναν αγώνα σου λένε οι γονείς σου πώς να αγωνιστείς;	1	2	3	4	5
13. ... οι γονείς σου έχουν ενεργό ρόλο στο σύλλογο που	1	2	3	4	5

αθλείσαι;					
14. ...οι γονείς σου στενοχωριούνται μαζί σου όταν πιστεύουν ότι δεν τα πας όσο καλά θα έπρεπε;	1	2	3	4	5
15. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε ότι δεν προσπάθησες αρκετά;	1	2	3	4	5
16. ...οι γονείς σου σε πιέζουν να προπονηθείς περισσότερο;	1	2	3	4	5
17. ...πριν από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου τονίζουν συγκεκριμένα σημεία στα οποία πρέπει να δουλέψεις για να τα πας καλά;	1	2	3	4	5
18. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου σε συχαίρουν για τη θέση που πήρες;	1	2	3	4	5
19. ...οι γονείς σου είναι εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;	1	2	3	4	5

Προσοχή: Πόσο θα ήθελες...	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Πολύ συχνά	Συνεχώς
1. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, να σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;	1	2	3	4	5
2. ...μετά από έναν «άσχημο» αγώνα να σου επισημαίνουν οι γονείς σου τα σημεία στα οποία πιστεύουν ότι έκανες λάθος;	1	2	3	4	5
3. ...οι γονείς σου να ζητωκραυγάζουν και να χειροκροτούν πριν από έναν αγώνα;	1	2	3	4	5
4. ...οι γονείς σου να στενοχωριούνται μαζί σου όταν πιστεύουν ότι δεν τα πας όσο καλά θα έπρεπε;	1	2	3	4	5
5. ... ακόμη και μετά από έναν «άσχημο» αγώνα οι γονείς σου να σε επαινούν για αυτά που έκανες καλά;	1	2	3	4	5
6. ...οι γονείς σου δείχνουν να καταλαβαίνουν πώς νοιώθεις για το άθλημά σου;	1	2	3	4	5
7. ...οι γονείς σου να έχουν ενεργό ρόλο στο σύλλογο που αθλείσαι;	1	2	3	4	5
8. ...οι γονείς σου να συζητούν την πρόοδό σου με τον προπονητή σου;	1	2	3	4	5
9. ...οι γονείς σου να σε ενθαρρύνουν να τους μιλάς για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχεις στο άθλημά σου;	1	2	3	4	5
10. ...οι γονείς σου να αλλάζουν το δικό τους πρόγραμμα για να μπορείς να προπονήσεις ή να πηγαίνεις σε αγώνες;	1	2	3	4	5
11. ...να σου λένε οι γονείς σου πώς πιστεύουν ότι μπορείς να βελτιώσεις την τεχνική σου;	1	2	3	4	5
12. ...πριν από έναν αγώνα οι γονείς σου, να σου τονίζουν συγκεκριμένα σημεία στα οποία θα πρέπει να δουλέψεις για να τα πας καλά;	1	2	3	4	5
13. ...πριν από έναν αγώνα να σου λένε οι γονείς σου πώς να αγωνιστείς;	1	2	3	4	5
14. ...κατά την προπόνηση οι γονείς σου να σου κάνουν νοήματα για το τι πρέπει να κάνεις;	1	2	3	4	5
15. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου να σου λένε ότι δεν προσπάθησες αρκετά;	1	2	3	4	5
16. ... μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου να σε επαινούν	1	2	3	4	5

για την καλή προσπάθεια;					
17. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου να σε συγχαίρουν για τη θέση που πήρες;	1	2	3	4	5
18. ...οι γονείς σου να είναι εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;	1	2	3	4	5
19. ...οι γονείς σου να σε πιέζουν να προπονηθείς περισσότερο;	1	2	3	4	5

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Ερωτηματολόγιο Γονέων

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Ημερομηνία Γέννησης του παιδιού σας: __ / __ / 19__

Άθλημα με το οποίο ασχολείται το παιδί

σας:

Στις παρακάτω ερωτήσεις απαντήστε όσο πιο ειλικρινά μπορείτε, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιστοιχεί στη συχνότητα που ισχύει κατά περίπτωση για σας. Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις και το μόνο που μας ενδιαφέρει είναι η προσωπική σας άποψη.

Πόσο συχνά...	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Πολύ συχνά	Συνεχώς
1. ...μετά από έναν αγώνα λέτε στο παιδί σας τι πιστεύετε ότι πρέπει να βελτιώσει;	1	2	3	4	5
2. ...κατά την προπόνηση κάνετε στο παιδί σας νοήματα για το τι πρέπει να κάνει;	1	2	3	4	5
3. ... μετά από έναν αγώνα τον (την) επαινείτε για την καλή προσπάθεια;	1	2	3	4	5
4. ...συζητάτε την πρόοδό του με τον προπονητή του (της);	1	2	3	4	5
5. ...αλλάζετε το δικό σας πρόγραμμα για να μπορεί να προπονηθεί ή να πηγαίνει σε αγώνες;	1	2	3	4	5
6. ...ενθαρρύνετε να σας μιλά για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχει στο άθλημά του (της);	1	2	3	4	5
7. ...δείχνετε να καταλαβαίνετε πώς νοιώθει για το άθλημά του (της);	1	2	3	4	5
8. ... μετά από έναν «άσχημο» αγώνα του επισημαίνετε τα σημεία στα οποία πιστεύετε ότι έκανε λάθος;	1	2	3	4	5
9. ... ζητωκραυγάζετε και χειροκροτάτε πριν από έναν αγώνα;	1	2	3	4	5
10. ... ακόμη και μετά από έναν «άσχημο» αγώνα τον (την) επαινείτε για αυτά που έκανε καλά;	1	2	3	4	5
11. ... του λέτε πώς πιστεύετε ότι μπορεί να βελτιώσει την τεχνική του;	1	2	3	4	5
12. ...πριν από έναν αγώνα του (της) λέτε πώς να αγωνιστεί;	1	2	3	4	5
13. ...έχετε ενεργό ρόλο στο σύλλογο που αθλείται;	1	2	3	4	5
14. ... στενοχωριέστε μαζί του (της) όταν πιστεύετε ότι δεν τα πάει όσο καλά θα έπρεπε;	1	2	3	4	5

15. ...μετά από έναν αγώνα του (της) λέτε ότι δεν προσπάθησε αρκετά;	1	2	3	4	5
16. ... τον (την) σε πιέζετε να προπονηθεί περισσότερο;	1	2	3	4	5
17. ...πριν από έναν αγώνα του (της) τονίζετε συγκεκριμένα σημεία στα οποία πρέπει να δουλέψει για να τα πάει καλά;	1	2	3	4	5
18. ...μετά από έναν αγώνα τον (την) σε συγχαίρετε για τη θέση που πήρε;	1	2	3	4	5
19. ...είστε εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;	1	2	3	4	5

Πόσο πιστεύετε ότι <u>θα ήθελε</u> το παιδί σας ...	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Πολύ συχνά	Συνεχώς
1. ...μετά από έναν αγώνα να του λέτε τι πιστεύει ότι πρέπει να βελτιώσει;	1	2	3	4	5
2. ...μετά από έναν «άσχημο» αγώνα να του επισημαίνετε τα σημεία στα οποία πιστεύετε ότι έκανε λάθος;	1	2	3	4	5
3. ...να ζητώκραυγάσετε και να χειροκροτάτε πριν από έναν αγώνα;	1	2	3	4	5
4. ... να στενοχωριέστε όταν πιστεύετε ότι δεν τα πάει όσο καλά θα έπρεπε;	1	2	3	4	5
5. ... ακόμη και μετά από έναν «άσχημο» αγώνα να το επαινείτε για αυτά που έκανε καλά;	1	2	3	4	5
6. ...να δείχνετε ότι καταλαβαίνετε πώς νοιώθει για το άθλημά του;	1	2	3	4	5
7. ... να έχετε ενεργό ρόλο στο σύλλογο που αθλείται;	1	2	3	4	5
8. ... να συζητάτε την πρόοδό του με τον προπονητή του;	1	2	3	4	5
9. ... να το ενθαρρύνεται να σας μιλά για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχει στο άθλημά του;	1	2	3	4	5
10. ... να αλλάζετε το δικό σας πρόγραμμα για να μπορεί να προπονηθεί ή να πηγαίνει σε αγώνες;	1	2	3	4	5
11. ...να του πώς πιστεύετε ότι μπορεί να βελτιώσει την τεχνική του;	1	2	3	4	5
12. ...πριν από έναν αγώνα να του τονίζετε συγκεκριμένα σημεία στα οποία θα πρέπει να δουλέψει για να τα πάει καλά;	1	2	3	4	5
13. ...πριν από έναν αγώνα να του λέτε πώς να αγωνιστεί;	1	2	3	4	5
14. ...κατά την προπόνηση οι γονείς σου να σου κάνουν νοήματα για το τι πρέπει να κάνεις;	1	2	3	4	5
15. ...μετά από έναν αγώνα να του λέτε ότι δεν προσπάθησε αρκετά;	1	2	3	4	5
16. ... μετά από έναν αγώνα να το επαινείται για την καλή προσπάθεια;	1	2	3	4	5

17. ...μετά από έναν αγώνα να το συγχαίρετε για τη θέση που πήρε;	1	2	3	4	5
18. ...να είστε εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;	1	2	3	4	5
19. ...να τον πιέζετε να προπονηθεί περισσότερο;	1	2	3	4	5